

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **M. P.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2024 r. w Izbie Karnej

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.

skargi obrońcy na wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 13 grudnia 2023 r. sygn.

akt XVII Ka 1191/23, uchylający wyrok Sądu Rejonowego Złotowie z 23 sierpnia 2023 r. sygn. akt II K 435/21,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Złotowie wyrokiem z 23 sierpnia 2023 r. sygn. akt II K 435/21 uznał, iż czyn, o który oskarżony został M. P. polegający na tym, że: w dniu 11 grudnia 2019 r. w Ł., w trakcie przesłuchania go w charakterze świadka w postępowaniu lustracyjnym w sprawie IV K 166/19 Sądu Okręgowego w Łodzi IV Wydział Karny, będąc pouczonego o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznał nieprawdę, że w lokalu W. nr [...] położonym w Z. przy

ul. M. nr 4 nie odbywały się spotkania kontaktowe ze współpracownikami Służby Bezpieczeństwa, wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 29 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 (dalej: ustawa) oraz treści tych dokumentów, zaś na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. umorzył postępowanie z uwagi na to, iż społeczna szkodliwość ww. czynu była znikoma.

Sąd Okręgowy w Poznaniu 13 grudnia 2023 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Złotowie wydany w sprawie o sygn. akt XVII Ka 1191/23 i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Złotowie.

Od powyższego wyroku sądu odwoławczego skargę w trybie art. 539a § 1 i § 2 k.p.k. wniósł obrońca oskarżonego. Skarżący zarzucił obrazę art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. oraz podniósł, iż Sąd odwoławczy wyszedł poza granice apelacji, a nadto, że sformułowane przez ten Sąd wytyczne naruszają prawo oskarżonego do obrony. W oparciu o tak sformułowany zarzuty obrońca wniósł o przekazanie sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy okazała się niezasadna.

Na wstępie należy podkreślić, iż skarga na wyrok sądu odwoławczego może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. (w istocie chodzi tu o § 2 zdanie drugie tego przepisu) lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 539a § 3 k.p.k.). Z kolei art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. zakłada, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Zauważyć należy, iż sąd odwoławczy, dostrzegając błędy w ocenie stopnia społecznej szkodliwości zachowania sprawcy, wykazał, iż sąd I instancji nie uwzględnił w niej wagi naruszonych przez M. P. obowiązków, a nadto, że sąd *meriti* pominął znaczenie okoliczności, iż w analizowanym w postępowaniu lustracyjnym

okresie oskarżony był pracownikiem organów bezpieczeństwa państwa. Dokonując wykładni art. 29 ustawy z dnia 18 października 2006 r., Sąd odwoławczy przekonująco uzasadnił, iż złożenie fałszywych zeznań przez byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, jest co do zasady zachowaniem o większym ładunku społecznej szkodliwości (s. 6 uzasadnienia), zaś złożenie przez oskarżonego fałszywych zeznań przyczyniło się do zaistnienia możliwości wydania niewłaściwego orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Łodzi w postępowaniu lustracyjnym, a w konsekwencji też ewentualności wystąpienia szkody. Natomiast fakt, iż ów Sąd poradził sobie w tego rodzaju sytuacji procesowej i wydał trafne orzeczenie, pozostawał bez wpływu na ocenę stopnia społecznej szkodliwości zachowania oskarżonego. Jak zauważył Sąd odwoławczy przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości, należało uwzględnić motywację oskarżonego, jednak nie sposób było uznać, by ocena ta miała doprowadzić do zniesienia odpowiedzialności sprawcy. Konkludując Sąd II instancji w oparciu o przeprowadzone rozważania wskazał, iż ocena wszystkich okoliczności – w tym rodzaju i charakteru naruszonego obowiązku oraz dobra, jakim jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, w tym istotne znaczenie procesu lustracyjnego dla funkcjonowania Państwa, a w związku z tym rozmiar grożącej szkody oraz działanie z zamiarem bezpośrednim przez oskarżonego, jako byłego funkcjonariusza prowadzącego badaną sprawę – nakazywało przyjąć jednoznacznie, że zachowanie oskarżonego było społecznie szkodliwe w stopniu wyższym niż znikomy, nawet przy uwzględnieniu rodzinnych motywów jego działania (s. 9 – 10 uzasadnienia).

W świetle zarzutów apelacyjnych prokuratora odwołujących się do sfery oceny stopnia społecznej szkodliwości zachowania oskarżonego oraz przebiegu kontroli apelacyjnej, nie wykraczając poza granice rozpoznania środka odwoławczego, Sąd II instancji miał podstawę do wskazania art. 454 § 1 k.p.k. jako normy uzasadniającej wydanie orzeczenia o charakterze kasatoryjnym. Zgodnie bowiem z poglądem utrwalonym w orzecznictwie możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy Sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień

stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdzi, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (uchwała Sądu Najwyższego z 20 września 2018 r., sygn. I KZP 10/18; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2023 r. sygn. I KS 24/23).

W świetle powyższego stanowiska, rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego poprzedzone weryfikacją ustaleń faktycznych i przeprowadzeniem własnej oceny społecznej szkodliwości zachowania zarzucanego oskarżonemu, uznać należy jako czyniące zadość przywołanej i zaaprobowanej przez Sąd Najwyższy w niniejszym składzie wykładni art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 k.p.k.

Zważywszy także na ograniczenie zakresu kontroli Sądu Najwyższego rozpatrującego skargę na wyrok kasatoryjny Sądu odwoławczego, do zbadania czy w realiach niniejszej sprawy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., stwierdzenie, iż Sąd odwoławczy nie uchybił przepisowi art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., obligowało do oddalenia wniesionej skargi.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]